

άβγαρέα

(Μυριόφ.) Κέρκ. Κρήτ. Πελοπν. (Άρκαδ.) Προπ. (Κούταλ.) Σῦρ. κ. ἀ.: Γυναικα ἄβγαλη Κρήτ. Κωπέλλα ἀνέβγαλη "Ανδρ. Σῦρ. Ἀβγαλί' γ' ταῖς Ζαγόρ. Πρᾶμα ἀνέβγαλο (παρθένος μὴ ἔξερχομένη τοῦ οἴκου ἐνεκα τῆς αὐστηρότητος τῶν οἰκογενειακῶν τῆς ἡθῶν) Άρκαδ. Ἀβγαλτες κόρες Κέρκ. Συνών. ἄβγαστος 2. β) Φίλος τῆς μοναξιᾶς, ἀκοινώνητος Κυκλ. Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Τρίπ.) Στερελλ. (Αίτωλ.) γ) Ό ἔχων περιωρισμένην τοῦ νοῦ ἀνάπτυξιν, ἀπειρος τῶν πραγμάτων τῆς κοινωνίας, ἀνεπιτήδειος, ἀνίκανος, ἀπολίτιστος Θράκ. (ΑΙν.) Κυδων. Λέσβ. Μακεδ. (Καστορ. Καταφύγ. κ. ἀ.) Πελοπν. (Αἴγ. Άρκαδ. Καλάβρυτ. Τριφυλ. κ. ἀ.) Πόντ. (Οἰν.) Σάμ. Στερελλ. (Αίτωλ. Λιδορ.) κ. ἀ.: Εἰναι ἀνέβγαλτονς ἀνθρωπον αὐτὸς Αίτωλ. Ἀς τοι αὐτόν, εἰναι ἄβγαλτος Αἴγ. Άρκαδ. Ἀνέβγαλη γυναικα Λιδορ. Κουρίτο ἀνήβγαλτον Κυδων. 2) Ό μὴ ἔχων λεπτὴν ἀνατροφήν, ἀνάγωγος, ἀτακτος Πόντ. (Οἰν.)

άβγαρέα ή, Εὗβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. Κύμ.) ἄβγαρεα B. Εὗβ.

'Εκ τοῦ ούσ. ἀβγὸ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρέα, ή δοπία ἀπεσπάσθη ἐξ ἄλλων δν. Πβ. καρέα - καρεά, λιγαρέα - λιγαρεὰ κττ.

1) Τὸ δένδρον δα ή ἡμερος (*sorbus domesticus*) τῆς τάξεως τῶν μηλοειδῶν (*rosaceae*), παράγουσα φοειδεῖς καρπούς. Συνών. οὐρο, σκαρούχεά, σουρβεά. 2) Τὸ ξύλον τῆς ἄβγαρέας χρήσιμον εἰς τὴν τορνευτικήν.

[**]

άβγαρη ή, Θράκ. (ΑΙν.)

'Ισως ἐκ τοῦ πληθ. τοῦ ούσ. ἀβγαρέα.

'Ο καρπὸς τῆς ἀβγαρέας. [**]

άβγαρηνα ή, Σύμ.

'Εκ τοῦ ούσ. ἀβγαρέα. Διὰ τὴν κατάλ. πβ. ἀμπελῆνα.

Τὸ φυτὸν μανδραγόρας ὁ φαρμακευτικός. Συνών. ἀβγονδεά.

[**]

***άβγασμα** τό, φβασμαν Πόντ. (Χαλδ.) φβασμαν Πόντ. (Κερασ. "Οφ. Τραπ.)

'Εκ τοῦ φ. *ἀβγάζω. Τὸ φβασμαν παρὰ τὸ φβάζω.

Τὸ γεννᾶν φά, ή φοτοκία ἐνθ' ἀν.: Τὰ κοσσάρας ἐκόπαν ἀσ' σ' φβασμαν (αἱ δρυιθες ἐκόπησαν ἀπὸ τὸ φβ., ἥτοι ἐπανσαν νὰ γεννοῦν) Χαλδ.

***άβγάστικος** ἐπίθ. φβάστικος Πόντ. (Άργυρούπ.)

Κατὰ τὴν ἐτυμολογικὴν σειρὰν κλέφτω - κλέφτης - κλέφτικος κττ. ἐσχηματίσθη καὶ τὸ ἐπίθ. τοῦτο κατ' εὐθεῖαν ἐκ τοῦ φ. *ἀβγάζω.

Τὸ πολλὰ φά γεννῶσα, πολυτόκος: 'Ωβάστικον κοσσάρα (δρυις).

άβγαστος ἐπίθ. Θράκ. (Μυριόφ.) ἀνέβγαστονς Λέσβ. ἀνήβγαστονς Λέσβ.

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ φ. βγάζω.

1) Ό μὴ ἀποδημήσας ποτέ, ἀλλὰ διαρκῶς μένων ἐν τῇ πατρὶ Λέσβ. 2) Ό μὴ ἔξερχόμενος ἐκ τῆς οἰκίας, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μένων ἐν αὐτῇ, ίδιως ἐπὶ γυναικὸς Θράκ. (Μυριόφ.) Λέσβ. Συνών. ἄβγαλτος B 1.

***άβγάστρια** ή, φβάστρα Πόντ. (Χαλδ.) φβάστρα Πόντ. (Κοτύωρ. "Οφ. Χαλδ.) φβγάστρα Πόντ. (Τραπ.)

Κατὰ τὸ ἐτυμολογικὸν σχῆμα κλέφτω - κλέφτρια κττ. παρήχθη κατ' εὐθεῖαν ἐκ τοῦ *ἀβγάζω τὸ *ἀβγάστρια. Διὰ τὴν κατάληξιν -τρια -τρα ἰδ. ΓΧατζιδ. Γλωσσολ. Μελέτ. 183 κέξ.

1) Ό πολυτόκος, ή πολλὰ γεννῶσα δρυις Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.): 'Ωβάστρα κοσσάρα (δρυις) Κοτύωρ. Χαλδ. Παιδολογῆ ἀμορ κοσσάρα φβάστρα (γεννᾶ ὡς δρυις φβ., ἐπὶ γυναικὸς πολυτόκου) Χαλδ.

2) Μεταφ. γυνὴ

ἀνήσυχος, ἀεικίητος (ώς η μέλλουσα νὰ γεννήσῃ δρυις φβ., ἀναρρίπτοντες δὲ τὸ ἔτερον τούτων, μέχρις ὅτου κατερχόμενον πιάσουν αὐτό, ἀνταλλάσσουν τὸ ὑπολειφθὲν εἰς τὴν χεῖρα μὲ ἐν ἀπὸ τὰ κατακείμενα τρία, τοῦτο δὲ ἐπαναλαμβάνεται τρὶς (ἡ λ. μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν ταύτην πιθανῶς ἐκ τοῦ ὅτι καθὼς εἰς τὴν φωλεὰν τῆς ἐπιτόκου δρυιθος ἀφίνομεν πάντοτε ἐν φὸν διὰ νὰ προσελκύεται αὐτὴ καὶ νὰ μὴ γεννᾶ ἀλλαχοῦ, τοιουτοτρόπως καὶ κατὰ τὴν παιδιὰν ταύτην ἀναλαμβάνοντες ἐκ τῆς γῆς ἐν τῶν κατακείμενων σφαιριδίων ἀφίνομεν ἐκάστοτε τὸ εἰς τὴν χεῖρα εὑρισκόμενον) Πόντ. ("Οφ. Τραπ. Χαλδ.)

3) Μία τῶν δέκα ὑποδιαιρέσεων

τῆς παιδιᾶς λίντξα (πεντόβολα), καθ' ἦν καταθέτουν εἰς τὴν γῆν τρία σφαιρίδια, δύο δὲ ἄλλα κρατοῦν εἰς τὴν χεῖρα, ἀναρρίπτοντες δὲ τὸ ἔτερον τούτων, μέχρις ὅτου κατερχόμενον πιάσουν αὐτό, ἀνταλλάσσουν τὸ ὑπολειφθὲν εἰς τὴν χεῖρα μὲ ἐν ἀπὸ τὰ κατακείμενα τρία, τοῦτο δὲ ἐπαναλαμβάνεται τρὶς (ἡ λ. μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν ταύτην πιθανῶς ἐκ τοῦ ὅτι καθὼς εἰς τὴν φωλεὰν τῆς ἐπιτόκου δρυιθος ἀφίνομεν πάντοτε ἐν φὸν διὰ νὰ προσελκύεται αὐτὴ καὶ νὰ μὴ γεννᾶ ἀλλαχοῦ, τοιουτοτρόπως καὶ κατὰ τὴν παιδιὰν ταύτην ἀναλαμβάνοντες ἐκ τῆς γῆς ἐν τῶν κατακείμενων σφαιριδίων ἀφίνομεν ἐκάστοτε τὸ εἰς τὴν χεῖρα εὑρισκόμενον) Πόντ. ("Οφ. Τραπ. Χαλδ.)

άβγάτα ή, Στερελλ. (Άκαρναν.) Πληθ. ἀβγάτες οἱ, Αθῆν.

'Εκ τοῦ φ. ἀβγατίζω. Περὶ τοῦ ἐκ φ. σχηματισμοῦ δν. ἀφροδημένων παροξυτόνων εἰς -α πβ. ΓΧατζιδ. MNE 1,76.

1) Ό αὖησις ποιμνίου διὰ τῆς ἐκάστοτε προσθήκης τῶν γόνων Στερελλ. (Άκαρναν.): Πόσ' ἀβγάτα ἔχ' τι αὐτὰ τὰ τρία χρόνα;

2) Πληθ. παιδιά, καθ' ἦν οἱ παικταὶ ὑπερηφδοῦν ἔνα ἐξ αὐτῶν διὰ κλήρου δριζόμενον καὶ κύπτοντα, ἐνῷ τὸ ὑψος τοῦ κύπτοντος εἴτε ἡ ἀπόστασις, ἀφ' ἦς τὸ ἄλμα, ἀβγατίζει, δηλ. αὐξάνει καθ' δρισμένον μέτρον τρίς. Ό ἀποτυγχάνων καταδικάζεται νὰ κύψῃ ἀντὶ τοῦ πρώτου καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς. Αθῆν. Συνών. ἀβγατιστής 2, ἀβγατιστή (δι' ὅ ἰδ. ἀβγατιστὸς 1 δ), ἀβδελλίτσα 2, ἀγγελος - ἀρχάγγελος, ἐλαιά.

άβγατένω Ζάχ. Κεφαλλ. Μέγαρ. Παξ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Μεγαλόπ. Πάτρ.) κ. ἀ.— ΓΜελισσιώτ. Θυμιούλ. 30 ἀβγατένων Ήπ. Θεσσ. Θράκ. (Άδριανούπ.) κ. ἀ. βγατένω Πελοπν. (Μάν.)

'Εκ τοῦ φ. ἀβγατίζω μετασχηματισθὲν κατὰ τὸ συνών. πληθέντω. Ιδ. ΓΧατζιδ. MNE 1, 294 κέξ.

Α) Αμτβ. 1) Αὐξάνομαι, πληθύνομαι Μέγαρ. Παξ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Μάν. Πάτρ.) κ. ἀ.— ΓΜελισσιώτ. ἐνθ' ἀν.: 'Αβγατένει τὸ ρύζι (ἥτοι πληθύνεται βραζόμενον) Μέγαρ. Αβγατένει τὸ νερό Καλάβρυτ. Όταν κυνηγᾶς τοὶς ἐλαῖς ἀβγατένουντε (δηλ. γίνονται πολλαί, ὅταν ἐπιμελῆσαι τῆς συγνῆς συγκομιδῆς) Παξ. || Ποίημ.

Κάθε μέρα ποῦ περνᾷ οἱ πίκρες μ' ἀβγατένουν

ΓΜελισσιώτ. ἐνθ' ἀν. 2) Προκόπτω, προοδεύω Ζάχ. Κεφαλλ. κ. ἀ.: Παροιμ. φρ. Δούλευε νὰ ζῆς καὶ κλέφτε ν' ἀβγατένης (ὅτι διὰ μὲν τῆς ἐντίμου ἐργασίας μόνον τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα δύναται τις νὰ πορίζεται, διὰ

